

Reactie op "Wetsvoorstel strafbaarstelling verheerlijken van terrorisme en openbare steunbetuiging aan terroristische organisaties":

1. Beperkingen van het legaliteitsbeginsel en de onbepaaldheid van termen:

De Raad van State uitte reeds in 2016 kritiek op dit voorstel. Volgens de Afdeling advisering zijn kernbegrippen als “verheerlijken”, “openbare orde”, “kan verstoren” en zelfs “terroristisch misdrijf” onvoldoende helder geformuleerd en daardoor in strijd met het legaliteitsbeginsel (“onbepaaldheidsgebod”) (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-34466-4.html>) . Voor een strafbaar feit is het essentieel dat burgers vooraf duidelijk kunnen inschatten wat wel en wat niet is toegestaan.

2. Risico op discretionaire toepassing en onduidelijke grenzen:

Artikel 132a Sr zou al bestraffen wanneer iemand in het openbaar “bewust de kans aanvaardt dat de openbare orde ernstig wordt verstoord” (https://www.parlementairemonitor.nl/9353000/1/j9tvhajcovz8izf_j9vvij5epmj1ey0/vko0gvgk sk7za) (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-34466-8.html>). Dat betekent dat enkel de intentie of op zijn minst de acceptatie van verstoring voldoende is—zonder dat daadwerkelijk iets verstorends is gebeurd of dat er sprake is van directe oproep tot geweld. Daarmee ontstaat een hoge mate van interpretatievrijheid, wat onwenselijk is in het strafrecht.

3. Discriminatiegevoeligheid:

GroenLinks en anderen wijzen op een mogelijke scheve toepassing: het wetsvoorstel lijkt met name te focussen op islamitisch terrorisme, terwijl andere vormen van verheerlijking minder aandacht krijgen (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/dossier/kst-34466-8.html>). Daarmee bestaat het risico dat dit voorstel onevenredig wordt toegepast tegen bepaalde groepen, wat discriminatoir kan uitpakken.

4. Relatie tot bestaande (internationale) regels en het Europees recht:

Terwijl de EU-richtlijn terrorismebestrijding enkel opruiing tot terroristisch geweld verplicht strafbaar te stellen, gaat dit voorstel verder door ook verheerlijking zonder oproep strafbaar te maken (<https://www.commissie-meijers.nl/nl/comment/cm-310725-commissie-meijers-reactie-op-het-wetsvoorstel-strafbaarstelling-verheerlijken-van-terrorisme-en-openbare-steunbetuiging-aan-terroristische-organisaties/>). Volgens de Commissie Meijers kan dat in strijd zijn met EU-recht en met het recht op vrijheid van meningsuiting (EVRM artikel 10) (<https://www.commissie-meijers.nl/nl/comment/cm-310725-commissie-meijers-reactie-op-het-wetsvoorstel-strafbaarstelling-verheerlijken-van-terrorisme-en-openbare-steunbetuiging-aan-terroristische-organisaties/>).

5. Vage definitie van ‘terroristische organisatie’:

De AIVD hanteert bijvoorbeeld als definitie van terrorisme: ‘ideologische motieven; op mensenlevens gericht geweld of maatschappij-ontwrichtende schade; doel is ernstige vrees in te brengen en politieke besluitvorming te beïnvloeden’ (<https://www.aivd.nl/onderwerpen/terrorismen/>). De NCTV kent vergelijkbare uitleg (<https://kennisbankterrorismen.ctv.nl/begrippenlijst/>). Maar die definitie is wijd en vaag.

Organisaties kunnen over tijd veranderen (denk aan politieke bewegingen die in bepaalde context als terroristen worden gezien, maar later niet meer). Dat maakt het moeilijk om vooraf te bepalen wat precies verboden is – en wat niet. Dit gebrek aan helderheid ondergraaft rechtszekerheid.

6. Het onkwantificeerbare karakter van ‘verheerlijken’ en het risico van verkeerde associaties

De term verheerlijken is in de wet niet objectief meetbaar en laat te veel ruimte voor subjectieve interpretatie. Betekent het expliciet prijzen? Impliciet goedkeuren? Sarcasme? Of enkel het herhalen van een uitspraak? Zonder duidelijke grenzen bestaat het risico dat uitingen verkeerd worden beoordeeld, zeker in online omgevingen waar context snel verloren gaat.

Daar komt bij dat de wet ruimte laat voor visuele of symbolische interpretaties. Iemand kan per ongeluk voorwerpen, kleuren of symbolen dragen die door derden geassocieerd worden met een organisatie die als terroristisch wordt bestempeld, zonder dat daar enige intentie of sympathie mee is. Denk aan het voorbeeld van de watermeloen, dat internationaal door sommigen wordt gezien als een pro-Palestijns symbool. Een onschuldige handeling kan dan – uit de context gerukt – als verheerlijken of steun betuigen worden uitgelegd, met mogelijk strafrechtelijke gevolgen. Dit vergroot de kans op willekeurige vervolging en tast de rechtszekerheid verder aan.